

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 17. Rex tuus, exulta. Rege[m] tuu[m] cernens naturale[m] ia[m] se manifest ante[m] velut germe[n] de quo Hierem. & lapis que[m] vidit Nabuchodonoser.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

pulo meo noua conſolationis nuntia, eique lo-
 quere quod omnia eorum ſim completurus de-
 ſideria, conuiuium illis inſtituere opiparum.
 Facit Dominus exercituum omnibus populis in
 morte hoc caruiuium pinguium, conuiuium vin-
 dactum, conuiuium mediatorum, vindictis deſer-
 uis. &c. Et precipitabit mortem in ſempiternum,
 & auferet lacrymam a facie, &c. Domine, deſi-
 derium quo flagrant, non potum nō cibum ſpe-
 ctat, ſed conſpectum Dei hominis uisibilis huma-
 nitate noſtra cooperit: quod ſi hoc non illi con-
 ceſſerit, manet eorum deſiderium inexpectum.
 Illud igitur eſt quod illis ſum largiturus, nam
 huic allidentes menſe eum ſuis aſpicient oculis,
 itaque uerē ſibi præſentem habebunt, ut illum
 indice digito demouſtrent. Et dicit in illa di-
 uina Domineſter illis, expectamus eum & ſaluabit
 nos.

Quinimo ea de cauſa promitto, inquit Deus,
 me in hoc conuiuium plenam omnium deſiderijs
 durarum ſatisfactionem: etenim ſi ad conſpectum
 Dei in terra tantopere anhelent, hic uidebunt
 eum oculis ſuis, & ſignabunt dicentes: Ecce Deus
 noſter ipſe quia cibus illis propoſitus, erit ipſe
 Deus factus homo: nam licet ſub umbra acci-
 dentium panis & uini cooperitus, erunt tamen
 uerē ipſe in perſona, uerum eius corpus, uerū
 eius ſanguis; & quale conuiuium! Prin-
 cipaliter omnibus populis. Pauperi & iuſti-
 ſſimi & omnium amabiliſſimo. Secundo: Conui-
 uium hoc ſignificum ſit corporis Chriſti, cum a-
 nima ſua, tota diuina natura repleto omnibus
 que diuini attributis, puriſſima eius carne com-
 prehenſis: deinde ſanguinem ſuum propinabit
 pro omnium. *Vindictis deſeruiſſis.* Hinc per
 hanc uitam mors in æternum elinabitur. Qui
 manducauit me uiuere propter me. Hic omnia ſa-
 tuant uota: cum hic quodcumque potelt op-
 tati concludatur: hic lacrymæ ex diuina præſen-
 tia deteguntur. Quando illum recepturus es,
 audi quod tibi dicat: *Exulta ſatis, iubilat, ecce Rex
 tuus uenit tibi.*

ſ. 17. Rex tuus. Exulta Regem tuum cor-
 nens naturalem ſe manifeſtantiem, uen-
 turus germane de quo Hieremias & lapis quem
 uoluit Nabuchodonosor.

52. **A** Vget propheta ex prædiſto argumento
 cauſam lætitiæ dicendo: *Lece rex tuus?*
 que pariter celebres multæ compleuit
 prophetiæ. Aſtentiore deſiderio flagrauit popu-

lus ille habendi. Regem ita ſibi proprium, ut
 ex eodem eſſet ſtemmate progenitus. Primo Iudæi
 direxerunt eos Iudices à Deo conſtituti, donec ſummo
 in diebus Samuelis Prophetæ hoc ſuum expo-
 ſcere Re-
 fuerunt deſiderium, ſolentem illi ex parte po-
 gete opem
 puli mittentes legationem, in qua mentem
 bant.
 ſuam hanc eſſe declarabant, habere regem ſibi
 proprium ex eadem progenie, ſequē hoc ita
 pollulare. *Conſterne nobis regem, ut iudices nos*
ſicut & uniuerſa habent nationes. Grauiſſimè
 hoc accepit Samuel, atque de eo Deum conſu-
 lit: Cui ille: congratulor illis, ſatisfaciamus
 eorum petitioni, & dicito illis: mihi perplace-
 re conſtituere illis regem ex eadem eorum fa-
 milia, qui illos gubernet. Decreuit illis tunc
 temporis in Regem Saulem eiusque ſucceſſo-
 rem Dauid, unde per proprios deinde reges di-
 recta eſt illa Reſpublica, cum autem populū
 peccata grauius intreſcerent, & quotidianè
 Deum irritarent tumultibus: eos pariter debi-
 tis puniuit ſupplicijs, præſertim mittens con-
 tra eos reges peregrinos, qui diuerſis uicibus
 urbem ceperunt populūque captiuū in va-
 rias partes abduxerunt: quo factum eſt ut in-
 tam, abiectum uilemque ſtatum decideret ho-
 nor & maietas Regum ipſorum nauatium ut
 iam delecta omnino & proſtrata cenſeretur;
 cum variis ſe regibus, diuerſique Tyrannis
 ſubiectos ingemiterent. Unde ineffabilis erat
 illa populū triftitia, idque duabus ratio-
 nibus.

Prima: quia iam priuatos ſe debebant Re-
 ge ſuo naturali & exteris ſubiectos eſſe natio. Hinc eo-
 nibus: ſecunda: quod ſi illæ ſanctæ fuſſent cum arti-
 nobiles & illuſtres, malum fuſſet magis roſe-
 ſtitia, du-
 rabile: porro barbara erant ſimiles & ido-
 ſolatæ, ſine Deo, ſine lege, ſine pietate, habent
 ſine clementia, ſine miſericordia, ſeruentes
 diabolis, quos ut Deos ſuos colebant & adora-
 bant: cum autem diabolus inimicitias exerce-
 ret & lites ſauiffimas contra populū Dei,
 Reges illos acriter inſtigabat, ut populū du-
 riuſ exciperent, aſſigerent, omnemque ſi-
 fieri poſſet, exterminarent: non minori ſtudio
 quàm olim fecerat dum adhuc in Ægypto iugo
 premeretur Pharaonis: illum etenim exci-
 tauit ut Dei populū deleteret, quod reſpā ten-
 tavit, dum omnes illius mâculos mandauit,
 Nyli ſuctibus abſorberi, ita ſimiliter fecit
 poſtmodum cum Rege Aſſuero miniſterio per
 ſili Aman: edictum enim euulgauit quo cuncti
 Iudæi uero pariter die uocarentur. Ex illa ra-
 tionē durioribus illos traſtabant tormentis;
 erat.

17

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

1. Reg. 9. 11.

catenis onerabant, tantaque premebant seruitute miseris, vt nec otium illis daretur conquerendi fortēque suam insultam deplorandi.

III. Misericordus Iudorum status exprimitur.

Deplorandum hunc statum illis aperuit, quando Prophetam illis misit Ezechiel non vulgari stratagemate: nam decernens vt vxor illi e viuis raperetur quam vt pupillam oculi sui charam habebat, praecepit illi vt in forum prodeat & omnino a lacrymis planctusque ablineat. Si quando facti huius ab illo rationem inquireret, responderet; vt sim vobis in portentum eius, quod vobis accidet infortunium: nam euerſa ciuitate vestra, dicitis & dicitis, depradatis opibus, sanctuario temploque profanato, vestra denique adempta libertate, non erit qui vobis compatiatur, tristēque doleat sortem: sed nec vobis lacrymas permittent, non querelas commune reſpiciet. *Facietis sicut fecit*, &c. His casibus miserisque sortibus redundant S. litterae, sed potissimum vaticinia Ieremiae, sicut in Prophetis suis, ita & in lamentationibus hae de causa tan- tope contristabantur multaque fundebant lacrymas, prout sanctissimi illi iuvenes ostendunt in Babylonia captiui: cum enim ex mandato sacrilegi Regis Nabuchodonosor in fortissimam esse inieci, conuersi ad Deum has illi preces planctusque offerebant. *Dominus imminuti sumus plusquam omnes gentes sumusque homines in uniuersa terra hodie, propter peccata nostra: & non est in tempore hoc princeps, & dux, & propheta, neque holocaustum, neque sacrificium neque oblatio neque incensum*, &c. Hae tantarum caesa lacrymarum, infelices se appellabant se funditus delictos arbitari. Verumtamen adfuit Deus Pater misericordiarum & totius consolationis, promittens illis perfectam itatus sui reparati- onem, Regem à se inaugurandum qui supremus esset, & ita ex eorum stemmate progenitus, vt in illo & per ipsum regnum Davidis restitueretur, tantis & adeo cogitis illustre prerogatiuis, quantis praeualeat spirituale corporali, & aeternam temporali, & diuinum humano, & caeleste denique temporali. Quod si lors eorum eo vi- que mala delederet vt iam nedum Regem non viderent sibi connaturalem sed externos parerentur subditi reges, & hos quidem impios, iniu- stos, inhumanos, idololatras sentinas peccato- rum: ex Dei munere gauderent Rege proprio sibi naturali, sancto, iusto, iustitiae fauore, qui grauidimas illorum tolleret moleſtias, cunctis subueniret necessitatibus, per quem captiuitas solueretur, veraque tribueretur libertas, bonis denique omnibus ditarentur felicissimi.

Exat. 14. 24.

Hom. 3. 37.

Celebrem lego vatis Ieremiae Propheciam egregie mysterium hoc exponents. Ingenuit populus Monarchiam suam eo vique delapsam, vt regibus subiretetur alienigenis sic vt iam bar- barae illae nationes miserum illorum statum in- tuentes mutuo colloquerentur: extirpatus iam est ille populus & deletus, quem Deus Israel si- alem & bi in peculium elegerat, spes ei omnis abieciſſa sanctum. est: quandoquidem depositi sunt de solio Reges, & Sacerdotes profanati qui erant velut capita plebis, nec vllam iam habet formam modum- que proficiendi, status ille reipublicae. Ad se ci- cat Dominus Hieremiam aitque illi: *audisti Hier. 13. quid isti dicant? Dua cognationes quas elegerat 24. Dominus abieci sunt & populum meum disper- runt, eo quod non sit vltra gens coram mi.* Duo capita Deus elegerat vt regum hoc fuisſet stabili- ter firmiterque conſeruet, familiam sollicit David in Reges, & Aaronis in Sacerdotes, ille iam delatae sunt: nec enim videmus Reges de stirpe David, nec Sacerdotes de tribu Aaron, qui in mundo magni sunt: iam licet illos dele- tos arbitrari, firmiterque credere, quod eorum Respublica atque successio vltra non sit caput suum elata. Hoc est: *vt non sit gens coram eis.* Propheta mi, non audis illos? vade igitur ad illos & dic. *Hae dicit Dominus si pultum meum inter die & noctem & legi calo & terra non posui, equidem & semen Iacob & David seruis meo pro- uentum.* Quomodo fiet istud? ecce dies veniunt dicit Dominus, & suscitabo verbum bonum, & Germisore faciam David germen iustitiae, &c. renouat & confirmat promissum quod ante per eundem Prophetam iurauerat: nam idcirco quantum conicio in principio capitis dicitur. *Factum est verbum Domini ad Hieremiam secun- do, & decem capitulis ante habetur. Ecce dies veniunt dicit Dominus & suscitabo David ger- men iustum & regnabit Rex & sapiens erit, & faciet iudicium & iustitiam in terra. In diebus illis saluabitur Iuda & Israel habitabit confidenter, & hoc est nomen quod vocabunt eum Dominus iustus noster.* Consolamini Consolamini popule meus: quamuis enim te logeas ita delectum & prolatum, vt omnium opinione nulla sit tibi spes reliqua, qua ratione caput erigas, iamque videaris omnino consumptus: quia successio tibi deficit regum naturalium: scito nihilomi- nus, quod quanto magis nunc sine illa depressa contemderis regnumque tuum humile despici- tur atque subiectus regibus alienigenis crudelibus & tyrannis irideris, qui grauiori te premitat seruitutis iugo & inuon tectat libertate, sus- citabo

33
Deus illi
Regem
promit-
tentes iam
natu-
ralem &
sanctum.
Hier. 13.
24
Hier. 13.
Hier. 33.5
citabo

citabo David quem iam omnino sepultum xstimant & corruptum faciamque vt de genere illius semen pullulet eritque Rex & in populo meo regni habenas moderabitur, talisque futurus est vt eius virtute saluetur Iuda & Hierusalem, nec non tanta fulgebit potestate, tantaque radiabit sanctitate, vt hoc nomine dignus ille censetur. *Dominus iustus noster.*

Duo te male habent: vnum, quod Rege careas qui tibi sit proprius. Aliud, quod illi quibus seruus subiceris, impij sint, iniusti, & Tyranni scilicet: His duo habebis opposita: nam Dominus erit tuus, & sanctus, imo fons omnis sanctitatis, vnde & te sic nominabitur: *Dominus iustus noster.* Plura continent hęc verba mysteria, na quam literas, præsertim nomen quo Christus, vocandus annunciat: *germen* quod in Hierozo idem est quo Dominus illem declarat Zacharias, dum illi prædixit: *ecce vir, Oriens nomen eius*, in cuius declaratione præclara multa SS. Patres profertunt (& æstior quidam modis demum particularem edidit de illo tra tractum) tantummodo verbum hoc expoundens *suscitatus* : quod communiter promittebat Deus per Prophetas Regem hunc quod proprie dicitur sumpti Metaphora ab eo quod arbori contingit in horto, magna, ramis extensa, foliis viridi, fructibus grauidis, porro multiplici verberere fortique impetu ita desiccatur, vt nihil iam eius restat maneat, non ramos, non folium, non truncus super terram: quando vero iam omnino videtur consumpta, de radice, quæ non videbatur, gemma pullulat for mosum, in quo arboris pulchritudo rearscit, quæ deleta videbatur: hinc optime dicitur *suscitatum germen.*

Vel etiam sumitur metaphora à mortuo resuscitato? Quale fuit illud mirabile prodigium quod omnipotens Christi manus operata est in Lazaro? erat hic stemmate nobilissimus, inter ceteros cõuocis suos oculis omnium grauidus quos ad se suspensas rapiebat & mirabundos. Infirmus est & mortuus, totaque eius natura, nobilitas & elegancia consumpta iacuit in sepulcro. Quando vero minor iam spes effulgebat, quod iam in mundo posset comparere r. diuibus, illum resuscitat Christus, sic cetera spem omnium etiam propriarum sortorum, vt hætenus non visum fuerit mundo tale spectaculum. Arbor illa regni Davidis illustissima, iam quasi sub terra latebat abscondita, splendor illius virotique perierat, eteum sepulchro & quasi mortuus iacebat populus, Romanorum vinctus subactus, quasi in angusto

Baron. Regi. de la Nica, Tom. IV.

sepulchro manibus pedibusque ligatis, etenim illi Cæares Romani omnem abstulerant potestatem. Consolamini popule meus, ait Dominus, in hac quippe tempestate suscitabo germen, per quod regni David eiusque familie gloria, detorque reparabitur. Germinabit ille, futurus Rex tuus adeo potens vt Saluatorus sit Israel eritque Dominum eius adeo illustre, vt cognominetur. *Dominus iustus noster.* Cum igitur tam singularis significationis sit verbum illud *suscitatus*, vitur illo Spiritus S. in illis locis quibus expressus Christi vult declarate mysteria.

Ita patet in omnibus pene Prophetis, nominatum autem in Daniele, in illa celebri occasione statui illius prodigiosa & nominatissime quam vidit Chaldeorum Monarcha Nabuchodonosor: vt enim notat Theodoretus, manifeste voluit Deus regni Saluatoris eminentiam non solum Iudeis, quibus per Prophetas suos loquebatur, sed etiam gentilibus præclari quibusdam visionibus ad maiorem horum mysteriorum confirmationem. *Et apud gentes huiusmodi prænuntiationes reseruantur*, ita inquit etiam impijs illis principijs eorum: infudit notitiam Balaam gentili dæmonibus confecturatio, quæ de causa à Regibus suis sunt operetur: nam dum incantationibus suis detinebatur, quibus Dei populum perderet & malediceret coram ipsis altaribus quæ crexerat, atque in quibus diabolo sacrificabat, lucem suam Deus interposuit, quæ tacite eum illuminauit, & profundissima de regno Christi, eius potentia, magnitudine, & victorijs plura prædiceret verbis illis omnium ore celeberrimis. *Orietur stella ex Jacob & confus erit virga de Israel & præcurret Duces Moab & erit iudicia possessio eius* In quorum declaratione SS. PP. multa declarant Sacramenta eodem modo lucem infudit Sybillis singulari illius reuelant cognitione mysteria Redemptoris: ita vt prædixerint perfectè conceptionem eius, natiuitatem, miracula, vitam, mortem, & resurrectionem vt eo modo ea gentilibus redirent credibilia, & apertius conuaderet Iudeorum infidelitatem.

Ostendit igitur Deus maxime illi Monarchæ hæc Sacramenta in somnis representans stupèdam illam statuem quæ perierat cedit in cordis angustias non inuincas. Hinc erat caput aureum, pedes & brachia argentea, venter æneus, torrea ferrea, pedes partim luteæ, partim ferreæ. Intuitus eius magnitudinem hæret attonitus,

54 VI

In præclaris huiusmodi mysterijs, huiusmodi prænuntiationes reseruantur, ita inquit etiam impijs illis principijs eorum: infudit notitiam Balaam gentili dæmonibus confecturatio, quæ de causa à Regibus suis sunt operetur: nam dum incantationibus suis detinebatur, quibus Dei populum perderet & malediceret coram ipsis altaribus quæ crexerat, atque in quibus diabolo sacrificabat, lucem suam Deus interposuit, quæ tacite eum illuminauit, & profundissima de regno Christi, eius potentia, magnitudine, & victorijs plura prædiceret verbis illis omnium ore celeberrimis. *Orietur stella ex Jacob & confus erit virga de Israel & præcurret Duces Moab & erit iudicia possessio eius* In quorum declaratione SS. PP. multa declarant Sacramenta eodem modo lucem infudit Sybillis singulari illius reuelant cognitione mysteria Redemptoris: ita vt prædixerint perfectè conceptionem eius, natiuitatem, miracula, vitam, mortem, & resurrectionem vt eo modo ea gentilibus redirent credibilia, & apertius conuaderet Iudeorum infidelitatem.

VI. VII.

Gentilibus Deum visionibus sua reuelauit mysteria.

Num. 24.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

27.

VIII.
Arboris
Nabu-
chodonosor
for my-
steria
Dan. 2.

tonitus, & ecce de monte lapis absconditur sine manibus, cecidit in statuum, suoque impetu illam in puluere redigit arenæ maris similem: cepit hic conuulsus sic accrescere augmentis, vt mons eualeat terramque impleuerit vniuersam. Rex obstupescit, multiq[ue] interiectis, exponit Daniel illi visionem. Noueris ð Rex potentissime, quod digitus Dei est hic, tuis placere volens desideris scire, desiderasti Monarchia regniq[ue] successum & quid futurum post hæc. Hoc tibi Dominus in hac statua declarat: etenim refert omnia regna quæ vidit videbitq[ue] mundus. Caput aureum tu es, caput es etenim huius Monarchiæ Chaldaicæ: Hæc finem accipit succedetq[ue] Medorum ac Persarum imperium, quod brachius & pectore figuratur. Post hoc sequetur Græcorum imperiû per ventrem ex are designatum. Vltimum omnium erit Romanorum potestas & Dominium per ferrum præfiguratum: ipsum enim est quod omnia domat: hæc quippe Monarchia suo totum subiciet victor mundum imperio. Quod autem vidisti de lapide qui subito & inspectio de monte recessus euerit & destraxit totam hanc machinam splendorem eius, robur, & diuitias, emineatissimum continet mysterium: nempe, quando Romanorum imperium potentia & virtutibus florebit nominatissimum: suscitabit Deus Regem cuius regnum non sit temporale sed æternum, quod omnia regna & impedia superat is sibique subiciet. *In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cæli regnum quod in æternum non dissipabitur, commensuratum autem & consumens vniuersa regna, & ipsum stabit in æternum.*

Dan. 2. 44

IX.
Christi
regnum
æternum
est.

Notemus autem verbum. *Suscitabit Deus cæli regnum*, &c. quod conuenit illi Ieremia: *suscitabo David germen iustum*. Eo tempore & tempellate, quæ regnum David videbitur desinere & potentia populi Iudaici constare, quando tota terra Romanum agnosceret imperium, insperat ð prodibit lapis Petra. Christus de monte recessus vmbroso Maria Virgine sine manibus, & manifestabitur, eiusque regnum incipiet, nec non omnia imperia, Domitia, & terræ Monarchiæ sibi subiugabit. Sæternam hanc felicissimam hodie civitati Hierusalem impleram ostendit Zacharias. *Iubilia filia Sion*: exulta filia Hierusalem plaudere manibus, vrbis benedicta: votis etenim tuis Deus annuit & Regem tibi proprium atque ex stirpe tua natum mittit. Ecce desideratum, inextinguibile cor tuum velo laqueabat absconditum, iam desideria tua

impleri posse desperabas, sed ecce Rex tuus. Et satis aperte liquet hoc à Propheta intentum: cum illud sit quod populus hoc tempore intellexit: etenim luce Spiritus S. diuini collustratus, vt ante diximus, Dominum recepit eterne lætitiæ signis, Regem illum acclamando, in quo resuscitabatur & cleuabatur solus Dauid, non temporale, hoc quippe erat minoris momenti, sed spirituale & æternum impleturq[ue] illud Angeli ad purissimam Virginem: *Dabit ei Dominus Deus sedem David Patris eius*. Vide vt causas lætissimi gaudij sui panderent, acclamabant. *Benedictus qui venit in nomine Domini regnum Patri nostri David. Hosanna in excelsis.*

sp. 18. Rex tuus. Hic Rex tuus est, ne desiores admittas, de quibus Esther ait, quod esse non habeant, & Isaac vocat pilosus.

Hoc tu, ð Christiane, flagitare deberes desiderio vt in hoc regno anima tua regnaret proprius ac legitimus Rex, nempe Deus, ipse namque creauit illam, esse dedit illi & in signum Domini sui statuit in ea arma sua propria, ita vt, vt ipsam suam illi imaginem inscriberet & similitudinem. Hoc inter alia deplorabat vates Ieremias, populum nempe Dei electum subiectum esse scutris viliq[ue] plebeculæ. *Serui domini sui nosiri*. Seruos appellat ex mente D. Hieronymi Gentiles, Chaldaos & Babylonios: quia præterquam quod terrigeni essent, cespites & abiecti serui erant & mancipia dæmoniorum, quæ vt Dominos suos Deos, quæ habebant & adorabant. O sortem deplorandum est vrbis Hierusalem, vrbis sanctæ, sponsa Dei electa ab ipso sibi in Habitaculum, thronumq[ue] celsitudinis: vbi templum suum fixerat, legem suam, sacrificia sua, suos Sacerdotes & ministratos quod in tantam deciderit miseria calamitatem vt tales pateretur Reges & Dominos, qui mancipia erant seruiq[ue] dæmoniorum. Quanta miseria [exclamat D. Hieron.] populi eminentissimi, nobilissimi, tot Dei domus cumulat, quem ipse sibi primogenitum inscribat: *Primogenitus meus Israel*, qui Filius patribus natus tot illustribus & amicis Dei, vt ad tantam descendat vilitatem quod seruos hæc & eorum mancipium, qui Satanae habebantur mancipia *Serui domini sui nosiri*. Quod si hæc tanta fuerit calamitas digna lacrymis, nec taceri digna ab his, qui hanc considerabant, & obortis lacrymis experimebant *serui domini sui nosiri*.